

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és kiskorú II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű felpereseknek - a korábban dr. Kardos Judit ügyvéd, majd a Dr. Beréti Krisztián Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Beréti Krisztián ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és a Nehéz-Posony Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nehéz-Posony Márton ügyvéd) által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 17. napján kelt 6.P.23.507/2008/32. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 33. sorszám alatt előterjesztett és 34. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperes vonatkozásában - az őt illető perköltségre is kiterjedően - helybenhagyja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét - a kereseti illetékre és az állam által előlegezett szakértői költségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi együttesen az I-II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg - 15 napon belül - az I. rendű alperesnek 80.000 (Nyolcvanezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben együttesen az I-II. rendű felperesek fellebbezési eljárási költségét 80.000 (Nyolcvanezer) forint plusz áfa összegben, míg a II. rendű alperes fellebbezési eljárási költségét ugyancsak 80.000 (Nyolcvanezer) forint plusz áfa összegben állapítja meg azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Ez ellen a részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes kisebbik gyermeke 2003-ban, genetikai ártalommal született a II. rendű alperesi jogelőd által gondozott terhességből. A II. rendű felperes az I. rendű felperes idősebb, egészséges gyermeke. Az I. rendű alperes, az I. rendű felperes lakóhelye szerinti - azóta megszűnt - II. rendű alperesi jogelőddel azonos székhelyen működő egészségügyi szolgálat, ahol a perbeli időszakban szülészeti, nőgyógyászati szakrendelés nem működött, azt a II. rendű alperesi jogelőd kórház biztosította. Az I. rendű felperesnél a 16. héten végzett AFP és béta hCG vizsgálat kóros eredményt adott, emiatt április 30-án újabb ultrahang vizsgálatra került sor, majd május 27-én az I. rendű felperest genetikai tanácsadásra küldték, azonban az előrehaladott terhességi kor miatt kromoszóma vizsgálat elvégzésére már nem volt mód. A szeptember 24-én megszületett gyermeknél Down-szindróma gyanúja merült fel, amit az utóbb elvégzett vizsgálatok igazoltak.

A felperesek vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítését kérték az alperesektől, elsődlegesen a II. rendű alperes marasztalásával. Hivatkozásuk szerint a II. rendű alperesi jogelőd az I. rendű felperes terhesgondozása során nem a kellő gondossággal járt el, nem mért tarkóredő vastagságot, holott a perbeli időszakban az már a szakmai protokoll részét képezte, hiányosan végezte el a biometriai méréseket és azokat nem a kellő gondossággal értékelte. Mindezek következménye, hogy a magzat genetikai ártalmát megfelelő időben diagnosztizálni nem sikerült, ezért az I. rendű felperes az előrehaladott terhességi korra tekintettel már nem élhetett a terhesség megszakításának lehetőségével, így sérült az önrendelkezéshez, míg a II. rendű felperesnek az egészséges családban éléshez való joga. A II. rendű alperes marasztalása esetére a Pp. 123. §-a értelmében megállapítani kérték, hogy az I. rendű alperes megtevésztő, a Ptk. 4. §-ában foglalt együttműködési kötelezettséget sértő módon járt el. Az I. rendű alperes marasztalását - kártérítés fizetésére kötelezését a kártérítés általános szabályai alapján - megtevésztő, együttműködési kötelezettséget sértő magatartása miatt arra az esetre kérték, ha a II. rendű alperes a kárigény elévülése miatt nem volna marasztalható. Álláspontjuk szerint igényérvényesítési késedelmük az I. rendű alperes felróható, megtevésztő magatartásának a következménye. Az I. rendű alperes ugyanis a per előkészítő szakaszában nem a Ptk. 4. §-a szerinti együttműködési kötelezettségnek megfelelően járt el: nem jelezte, hogy az I. rendű felperes terhesgondozására nem az I. rendű alperesi szolgálat keretei között került sor, így vele szemben kárigény nem érvényesíthető. Az I. rendű alperes ezen eljárásának következménye, ha a II. rendű alperes vonatkozásában kárigény elévülését kell megállapítani, ez a magatartás alapozza meg az I. rendű alperes kártérítő felelősségét.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes hivatkozása szerint a felpereseknek kárt nem okozott. A felperesek I. rendű alperessel szembeni kárigénye bizonytalan jövőbeli esemény - a

II. rendű alperes marasztalásának - függvénye, annak alapján az I. rendű alperes marasztalása kizárt. Érvelése szerint az őt terhelő együttműködési kötelezettségnek eleget tett.

A II. rendű alperes a felperesi kárigény elévülésére hivatkozott, előadva, hogy az I. rendű felperes a keresetét az elévülési idő utolsó évében terjesztette elő, ez a késlekedés okozta, hogy nem maradt elegendő idő az alperes személyének tisztázására, ez a körülmény azonban az elévülés nyugvása szempontjából nem menthető ok. A kereset érdemét illetően kifejtette: az I. rendű felperes az április 30-i ultrahang vizsgálat után csaknem egy hónappal később jelentkezett ismét a terhesgondozáson, ekkor az orvos a szakmai szabályoknak megfelelően genetikai tanácsadásra irányította. Utalt arra: az alacsony AFP érték és a Down-szindróma között nem áll fenn szükségképpen összefüggés, míg a nyaki redő vastagságának mérése 2003-ban még nem volt része a szakmai protokollnak és általánosan érvényesülő gyakorlatnak sem volt tekinthető, így annak elmaradása szakmai szabályszegésként nem értékelhető. Szükségessnek tartotta a szakvélemény kiegészítését és a terhesgondozáson elhangzottak tekintetében tanúbizonyítást indítványozott.

Az elsőfokú bíróság a kereset elutasította. Az I-II. rendű alperesek részére az I. rendű felperest személyenként 300.000 forint, míg a II. rendű felperest 30.000 forint perköltség meg fizetésére kötelezte. Rendelkezése szerint a 900.000 forint kereseti illetéket, valamint az állam által előlegezett szakértői díjat az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete a II. rendű alperessel szemben a keresetet a kárigény elévülése miatt utasította el. Kifejtette: a felperesek kára legkésőbb a gyermek születésekor bekövetkezett, az elévülési idő ennek megfelelően 2003. szeptember 24-én megkezdődött, azonban a felperesek a terhesgondozást végző II. rendű alperessel szemben csak 2008. december 3-án, az öt éves elévülési időn túl terjesztették elő kárigényüket. A II. rendű alperes által indítványozott további bizonyítás felvételét mint szükségtelent, mellőzte.

Az I. rendű alperes marasztalására vonatkozó másodlagos kereseti kérelmet illetően megállapította: az a körülmény, hogy az I. rendű alperes a kért dokumentáció megküldésével egyidejűleg nem hívta fel a felperesek figyelmét arra, hogy az igény a kórházzal szemben érvényesíthető, felróható magatartásnak nem tekinthető. Az I. rendű alperes a keresetlevélnek a felperesi jogi képviselő általi megküldése után elfogadható időn belül jelezte, hogy a terhesgondozást nem ő végezte, magatartása e vonatkozásban sem volt felróható. Rámutatott, az I. rendű felperes magatartása felróható, mert bár az orvosi iratokból megismerhető a terhesgondozást végző intézmény neve, erről nem az elvárhatóan gondos eljárásnak megfelelően tájékozódott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek éltek fellebbezéssel, elsődlegesen annak megváltoztatását és a II. rendű alperes kártérítő felelősségének közbenső ítélettel történő megállapítását, egyidejűleg a Pp. 123. §-a értelmében az

I. rendű alperes megtévesztő magatartásának, a felperesek tévedésben tartásának és a Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettsége megsértésének megállapítását kérve.

Az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó döntés esetére az I. rendű felperes perköltség fizetési kötelezettségének mérséklését kérték, alperesenként 80.000, legfeljebb 100.000 forintra. Hivatkozásuk szerint a kárigény elévülése nyugodott, mert az I. rendű felperes menthető okból nem volt abban a helyzetben, hogy igényét az anyagi jogi értelemben felelős intézménnyel szemben előterjessze, a károkozó személyében való tévedését az I. rendű alperes eljárása okozta. Nézete szerint az I. rendű felperes alappal hihette, hogy a terhesgondozását az az intézmény végzi, melynek épületében - egyetlen kivétellel - a gondozás folyamán megjelent, azaz az I. rendű alperes I. rendű alperes neve. Hivatkozása szerint az orvosi dokumentációban csak az iratok fejlécén és leggyakrabban intézményi pecsét nélkül szerepelt a gyógyintézet megjelölése, egyebekben az I. rendű felperes - az általában elvárható magatartás szerint - a dokumentáció tartalmára volt figyelemmel.

Azzal érvelt: a felek között sem volt vitás, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperesi jogelőd gyógyintézet székhelye, egészségügyi ellátási tevékenységük helyszíne azonos volt. Az is tény, hogy az I. rendű felperes terheskönyvébe egészségügyi intézeti pecsét, bélyegző nem került, ott csupán a terhesgondozást végző orvos neve szerepelt, akinek közalkalmazotti jogviszonyát ellenőrizni az I. rendű felperesnek sem joga, sem kötelezettsége nem volt. Mindezek alapján nem róható az I. rendű felperes terhére, hogy - tévesen - az I. rendű alperessel szemben indította meg a pert.

Utaltak arra: a per előkészítő szakaszában az iratokat az I. rendű alperestől mint az I. rendű felperes terhességét gondozó intézménytől kérték. A megkeresésre válaszul az I. rendű alperes a terhesgondozás teljes iratanyagát megküldte. Álláspontjuk szerint ez az eljárás megtévesztő volt, a Ptk. 4. § (1) bekezdésének megfelelő eljárás az lett volna, ha válaszlevelében az I. rendű alperes közli, a terhesgondozást nem ő végezte, vagy az orvosi dokumentáció megküldése mellett jelzi ugyanezt. Sérelmezték, hogy az I. rendű alperes a keresetlevél részére történő közvetlen megküldése, majd az idéző végzés kézhezvételét követően sem jelezte közvetlenül a felpereseknek, hogy rossz alperest perelnek, ez az eljárás rosszhiszemű és megtévesztő volt. Az I. rendű alperesnek az az eljárása, hogy 2008. szeptember 17-én kelt és az elsőfokú bíróság részére postán megküldött beadványában jelezte a keresetlési jog hiányát, nem alkalmas a kimentésre, mert ezt az észrevételt közvetlenül a felperesi képviselő részére nem küldte meg. Ezzel szemben az I. rendű alperes beadványa ténylegesen csak az első tárgyalást megelőzően 4 nappal, faxon jutott el a felperesekhez, ez az eljárás a kölcsönösen kötelező együttműködésnek nem felel meg.

Érvelésük szerint az ismertetett körülmények igazolják az I. rendű felperes igényérvényesítési késedelmét és egyértelművé teszik, hogy az az I. rendű alperes

megtévesztő magatartásának következménye, olyan menthető ok, amely az igény elévülését kizárja.

Az I. rendű alperes ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta: nem sértette meg az együttműködési kötelezettséget, a felperesi képviselő megkeresésére a rendelkezésére álló - a terhesgondozást végző intézmény megnevezését tartalmazó - dokumentációt megküldte, az I. rendű felperes saját felróható magatartásának következményeit nem háríthatja az alperesre. Álláspontja szerint a pertárgyértékre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összege nem eltúlzott.

A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Hivatkozása szerint a jogi képviselővel eljáró I. rendű felperes késedelme nem menthető, az általa felhozottak az elévülés nyugvását nem eredményezik.

Az I-II. rendű felperések fellebbezése az I. rendű alperessel szemben alaptalan, míg a II. rendű alperessel szemben a következők szerint részben alapos.

A Ptk. 4. § (1) bekezdése alapján a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.

A Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A (2) bekezdés értelmében, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a jogosult a lejárát után a teljesítésre halasztást adott.

A Pp. 123. §-a szerint, ha a kereseti kérelem számadási kötelezettség megállapítására irányul, a felperes ezzel együtt kérheti az általa előterjesztett számadás helyességének megállapítását is. Megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

Az elsőfokú eljárás adatai szerint az I. rendű felperes terhességét nem az I. rendű alperes gondozta. Az I. rendű alperes erre vonatkozó nyilatkozatát az I-II. rendű felperések elfogadták és azt a II. rendű alperes sem vitatta. Az I-II. rendű felperések keresetüket erre figyelemmel módosították, és azt a továbbiakban az I. rendű alperessel szemben - elsődlegesen - megállapítási keresetként tartották fenn, és másodlagosan kérték az I. rendű alperes kártérítésre kötelezését. Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán a kereset elutasítása azért helytálló, mert a megállapítási kereset előterjesztésének a feltételei nem állnak fenn, az adott esetben az I. rendű

alperes kártérítési felelőssége megállapítása iránti igény elbírálására kártérítési igény elbírálása nélkül nem volt mód. A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperessel szemben előterjesztett másodlagos kereseti kérelem kapcsán kiemeli, az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelve állapította meg, hogy az I. rendű alperes eljárása nem volt felróható. Az I. rendű alperes az általános polgári jogi együttműködési kötelezettségnek eleget tett azzal, hogy a felperesi képviselő megkeresésére megküldte az I. rendű felperes terhesgondozásával kapcsolatban nála fellelhető iratokat, annak egyidejű közlése azonban, hogy a terhességet nem ő gondozta, nem volt elvárható, mert a megkeresés csupán az iratok megküldésére vonatkozott. A keresetlevél joghatályos - bíróság általi - kézbesítésekor az I. rendű alperes ellenkérelmében jelezte a perléssel kapcsolatos kifogását, mely szerint az I. rendű felperes terhesgondozásával kapcsolatos kárigényért helytállni nem köteles. Az I. rendű alperes ezen eljárása a polgári jogi jogviszonyokban elvárható gondosságnak megfelelt, az elsőfokú bíróság ezért vele szemben megalapozottan utasította el a másodlagosan előterjesztett keresetet.

A II. rendű alperes tekintetében a Fővárosi Ítéltábla a következők jogszabályi rendelkezéseket és tényeket emeli ki. A terhesgondozás a 33/1992. (XII. 23.) NM rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében olyan komplex egészségügyi szolgáltatás, amely a szülész-nőgyógyász szakorvos, a háziorvos, a védőnő és a gyermeket váró nő együttműködésén alapul. Ebben a komplex folyamatban a rendelet a gondozást végzők részére a tevékenységhez speciálisan kapcsolódó dokumentáció, úgynevezett terhesgondozási könyv vezetésének kötelezettségét írja elő, amely a gondozást végző egészségügyi szolgáltatók, de a várandós nő tájékoztatását is szolgálja.

Az I. rendű felperes terhesgondozási könyvét a védőnő vezette, a bejegyzéseket az I. rendű alperesi szolgáltató pecsétjével látva el. A könyvön a terhesgondozást végző kilétére vonatkozó egyéb tájékoztatás - a 33/1992. (XII. 23.) NM rendelet 4. számú melléklete 1-4. pontjában foglaltak ellenére - nem volt látható. Helytállón hivatkoztak arra a felperesek, hogy a II. rendű alperes nem jelezte szolgáltatói jelenlétét sem a terhesgondozási könyvben, sem a szolgáltatás helyén; a peres eljárásban maguk az alperesek sem tudtak nyilatkozni arról, milyen jogviszony keretében végezték a II. rendű alperes szakorvosai a perbeli időszakban a terhes gondozást az I. rendű alperes szolgáltatási területén. Mindezek a körülmények együttesen vezettek oda, hogy a felperesek nem a megfelelő alperessel szemben indították meg a keresetüket. Az anyagi jogi értelemben vett, úgynevezett aktív perbeli legitimációval rendelkező alperes kiléte számukra akkor vált nyilvánvalóvá, amikor a II. rendű alperes a peres eljárásban az I. rendű felperes terhesgondozását saját tevékenységének ismerte el.

Az a körülmény, hogy - a szolgáltatás komplexitása és az abban résztvevők, elsősorban a II. rendű alperes nem egyértelmű eljárása miatt - a felperes bizonytalan volt az alperes kilétében, igényérvényesítési akadályként a követelés elévülésének nyugvását eredményezte, amely akkor szűnt meg - az akadály akkor hárult el -, amikor az I. rendű alperes a peres eljárásban a kereseti kérelemre

nyilatkozva 2008. december 4-én bejelentette: a terhesgondozást a II. rendű alperes végezte.

A Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében a felpereseknek ettől kezdődően 1 év állt rendelkezésükre az igényérvényesítésre. A felperesek keresetüket ezen a határidőn belül - 2008. december 20-án - a II. rendű alperessel szemben előterjesztették, így követelésük nem évült el, a keresetet érdemben kell vizsgálni.

Az elsőfokú bíróság azonban - eltérő jogi álláspontja miatt - a kereset érdemi elbírálásához szükséges bizonyítást nem folytatta le teljes körűen, ezért annak kiegészítése szükséges, amely a másodfokú eljárás kereteit meghaladja.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre figyelemmel az I. rendű alperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 213. § (2) bekezdése szerint részítéleti rendelkezéssel helybenhagyta, míg a II. rendű alperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

A II. rendű alperes tekintetében megismételt eljárásban elsődlegesen a II. rendű alperes által indítványozott és szükségesnek mutakozó bizonyítás illetőleg a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást követően előterjesztett szükséges további bizonyítás lefolytatását követően lehet megalapozott döntést hozni a felperesek kárigényéről.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése az I. rendű alperes tekintetében alaptalannak bizonyult, ezért a Pp. 259. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelesek megfizetni az I. rendű alperes jogi képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint a végzett munkával arányosan, a 4/A. § alapján az áfára is figyelemmel meghatározott ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költséget, míg a hatályon kívül helyezett rendelkezések tekintetében a Fővárosi Ítéltábla az I-II. rendű felperesek és a II. rendű alperes fellebbezési eljárási költségét az előzőekben hivatkozott jogszabályi rendelkezések szerint, a Pp. 252. § (4) bekezdése értelmében csupán megállapította, azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

Budapest, 2011. április 13.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Varga Edit s.k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s.k.
bíró